

7. 4. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Doporučení veřejného ochránce práv v oblasti zacházení s pracovníky z EU

Veřejný ochránce práv se v minulém roce zabýval výzkumem na téma Občané Evropské unie v České republice, jehož výsledky a na ně reagující doporučení ombudsmana byly zveřejněny v listopadu 2021[1]. Průzkum zjistil, že téměř třetina (31 %) občanů Evropské unie pracujících v České republice zapojených do výzkumu se cítila být v rámci svého pracovního života diskriminována z důvodu své státní příslušnosti nebo národnosti. Nejčastěji se cítí občané Evropské unie diskriminováni v oblastech odměňování, přidělování práce a při hledání práce. Znevýhodnění v oblasti práce je výrazně vyšší u níže kvalifikovaných zaměstnanců a u zaměstnanců pracujících pro agentury práce.

Výzkum také upozornil na to, že míra diskriminace je spojena s mírou znalosti českého jazyka. Občané Evropské unie, kteří mluví plynně česky, se s diskriminací v pracovním životě setkali méně často, a to i v případech, kdy nebyla znalost českého jazyka předpokladem pro danou pracovní pozici.

Na základě výše uvedených zjištění, vydal veřejný ochránce práv doporučení reagující na zjištěné nedostatky. Doporučení jsou rozdělena do tří oblastí, a to na doporučení v oblasti práce a zaměstnání, doporučení v oblasti veřejné správy a doporučení v oblasti školství, bydlení a integrace.

Doporučení v oblasti práce a zaměstnání

Veřejný ochránce práv doporučuje mimo jiné např. zveřejnit srozumitelné a aktuální informace o právech a povinnostech zaměstnanců v češtině i v cizích jazycích, zejména pak v angličtině. Tyto informace by měly být zveřejněny především na stránkách Státního úřadu inspekce práce. Úřadem dosud zveřejňovaný okruh informací v anglickém jazyce by měl být rozšířen a použitý jazyk by měl být zjednodušen a doplněn např. o grafické vyjádření.

Dále veřejný ochránce práv doporučuje pokračovat v pravidelných kontrolách nelegálního zaměstnávání cizinců – občanů Evropské unie, a to zejména kvůli zranitelné situaci zaměstnanců pracujících na území České republiky nelegálně. Takoví zaměstnanci se setkávají s vysokou mírou nejistoty, s obavami z hrozícího postihu za nelegální práci a s obtížným vymáháním svých práv na zaměstnavateli.

Orgány inspekce práce by měly rovněž pokračovat s kontrolami agentur práce, které zaměstnávají občany Evropské unie, a to nejen ve vztahu k specifickým povinnostem agentury práce vůči zaměstnancům, ale také ostatních povinností agentury práce coby zaměstnavatele.

V oblasti práce a zaměstnání veřejný ochránce práv doporučuje také zaměřit se na kontroly rovného zacházení se zahraničními zaměstnanci – občany Evropské unie. Rovné zacházení se zaměstnanci z Evropské unie a zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti je jedním ze základních principů, na kterých stojí volný pohyb pracovníků v Evropské unii, a jedna ze základních svobod unijního vnitřního trhu. Tyto kontroly by se tak na rovné zacházení z důvodu státní příslušnosti měly zaměřit jak v případech, kdy to podatel podnětu sám namítne, tak v případech, kdy podatel podnětu namítá porušování práv zahraničních zaměstnanců, aniž by nerovné zacházení přímo zmínil.

Dalším z doporučení je rovněž zvážení zavedení mechanismu mimosoudního řešení pracovněprávních sporů, které veřejný ochránce práv adresoval Ministerstvu práce a sociálních věcí. Výzkum totiž ukázal, že většina zaměstnanců z Evropské unie se proti protiprávnímu jednání zaměstnavatele nebránila, a to zejména z důvodu zdlouhavosti, finanční náročnosti a formálnosti pracovněprávních sporů. Tento stav by se tak měl napravit a zaměstnancům z Evropské unie by mělo být umožněno efektivněji bránit svá práva.

Ministerstvu práce a sociálních věcí dále veřejný ochránce práv doporučuje navázat spolupráci se zastupitelskými úřady států Evropské unie v oblasti informovanosti zahraničních zaměstnanců. Mělo by se jednat zejména o zastupitelské úřady těch států Evropské unie, z nichž do České republiky přichází nejvíce zaměstnanců. Cílem takové spolupráce by mělo být oboustranné předávání informací – zastupitelské úřady by sdělovaly informace o nejčastějších záležitostech či dotazech, které s jejich občany řeší, a naopak by získávaly informace o užitečných zdrojích, kam své občany nasměrovat.

Doporučení v oblasti veřejné správy

Veřejný ochránce práv v této oblasti doporučuje udržovat webové stránky úřadů, územně samosprávných celků a jiných orgánů či institucí kromě češtiny i v angličtině. Není nezbytně překládat všechny informace, ale přeloženy by měly být zejména informace o kompetencích úřadu, základní informace o řízeních, náležitostech podání, kontaktech a informace o cizinci (občany Evropské unie) běžně využívaných agendách.

Rovněž by měly být posíleny jazykové kompetence pracovníků, kteří se s cizinci – občany Evropské unie setkávají, a umožnit komunikaci správních orgánů v cizím jazyce. Dle veřejného ochránce práv je na místě očekávat vyšší znalost cizích jazyků zejména na pracovištích Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, cizinecké policie, Úřadu práce České republiky a České správy sociálního zabezpečení, kde úředníci s cizinci – občany Evropské unie přichází do kontaktu pravidelně.

V souladu se zásadou vstřícnosti by měly správní orgány v základní míře reagovat na podání v cizím jazyce. Minimálním standardem by měla být alespoň výzva k odstranění vad podání a poučení o nutnosti komunikace v jednacím jazyce s přiměřenou lhůtou k odstranění vady. V případě, že pověřená úřední osoba cizímu jazyku rozumí, není třeba trvat na dodání (úředně ověřeného) překladu. Bude samozřejmě záležet na povaze předložené cizojazyčné listiny – např. u listiny s velkým množstvím odborného textu bude požadavek překladu opodstatněnější než u formuláře s minimem jednoduchého textu.

Doporučení v oblasti školství, bydlení a integrace

V této oblasti doporučuje veřejný ochránce práv podporovat činnost integračních center nebo krajských či městských center pro cizince, která poskytují poradenství a pomoc cizincům, případně také neziskových organizací. Činnost těchto center a organizací se zaměřuje především na právní a sociální poradenství, které přispívá zapojení cizinců – občanů Evropské unie do české společnosti. Podporovat by se mělo také vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, což umožní zapojení dětí migrujících zaměstnanců do české společnosti a získání kvalitního vzdělání.

Důležitá je i dostupnost obecního bydlení pro občany Evropské unie, kdy by měly být nastaveny nediskriminační podmínky pro přidělování bytů a zajištěn dostatečný bytový fond v jednotlivých obcích. A dále podpora kurzů češtiny a podpora integrace cizinců – občanů Evropské unie na lokální úrovni.

Závěr

Výše uvedená doporučení, které veřejný ochránce práv formuloval v návaznosti na rozsáhlý výzkum mezi občany Evropské unie žijícími v České republice, mají za cíl především zajistit těmto občanům stejné zacházení jako s občany České republiky. Vzhledem k tomu, že dle výzkumu se jako nejvíce problematickou jeví oblast práce a zaměstnání, většina doporučení míří právě na tuto oblast. Jak se k tomu postaví jednotliví adresáti doporučení a do jaké míry se doporučeními veřejného ochránce práv budou řídit je však prozatím otázkou.

Mgr. Martina Šumavská,
advokát

Lucie Stržínková,
právní asistent

GT Legal, advokátní kancelář, s.r.o

Pujmanové 1753/10a
140 00 Prague 4

Tel.: +420 224 813 299
e-mail: office@gt-legal.com

[1] Dostupné [zde](#)

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)